
Okul Öncesi Öğretmen ve Öğretmen Adaylarının Okul Öncesi Öğretmen Yetiştirme Lisans Programı Hakkında Görüş ve Önerileri¹

Murat BARTAN²

Özet

Bu araştırma; Okul öncesi öğretmenleri ve öğretmen adaylarının okul öncesi öğretmeni yetiştirme lisans programı hakkındaki görüş ve önerilerini ortaya koymak amacıyla yapılmıştır. Çalışmada karma araştırma yöntemlerinden olan açıklayıcı desen kullanılmıştır. Çalışmaya 2016-2017 eğitim öğretim yılında Dumlupınar Üniversitesi Eğitim Fakültesi Okul Öncesi Öğretmenliği son sınıfta okuyan 80 okul öncesi öğretmen adayı ile halen milli eğitimde görevli 20 okul öncesi öğretmeni katılmıştır. Veriler ders değerlendirme formu ve yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılarak toplanmıştır. Verilerin analizinde, ders değerlendirme formu betimsel istatistik analizleri ile değerlendirilirken, görüşme formları için içerik analizleri yapılmıştır. Bulgulara göre, okul öncesi öğretmen adayları, alan derslerinin genel olarak süresinin artırılması, daha fazla uygulamaya yer verilmesi ve bazı alan derslerinin birleştirilmesi ile ders içeriğindeki konuların çocukları tanımaya yönelik tasarlanması yönünde görüş belirtmişlerdir. Okul öncesi öğretmen ve öğretmen adaylarının meslek bilgisi derslerine ilişkin görüşlerinde de motivasyon vurgusunun ön plana çıktığı, çocukları tanımaya ilişkin içeriğin eksik kaldığı, uygulamadan yoksun teorik bilgilerin ele alındığı düşüncesinde oldukları görülmüştür. Okul öncesi öğretmen ve öğretmen adaylarının Genel kültür/genel yetenek derslerine ilişkin görüşleri ise, seçmeli derslere dönüştürülmesi ve çeşitliliğinin artırılması, farklı branş ve farklı fakültelerden derslerin alınması fikri ortaya çıkmıştır.

Anahtar kelimeler: Lisans dersleri, öğretmen adayı, program.

Pre-school Teachers and Pre-service Teachers' Views and Suggestions about Pre-school Teacher Education Undergraduate Program

Abstract

This research was conducted to reveal the views and suggestions of preschool teachers and pre-service teachers about the pre-school teacher training undergraduate program. In this study, descriptive design which is one of the mixed research methods was used. In the 2016-2017 academic year, 80 preschool pre-service teachers who were 4th grade in the preschool education department of the Faculty of Education at Dumlupınar University and 20 preschool teachers working in the schools of the Ministry of National Education participated in the study. In the analysis of the data, while the course evaluation form was evaluated with descriptive statistical analysis, content analyses were conducted for interview forms. According to the collected data, Preschool pre-service teachers stated that the overall duration of the field courses should be increased, more applications should be included and some field courses should be combined and the subjects in the course content were designed in order to recognize children. In the views of pre-school teachers and pre-service teachers about field knowledge courses, it was also observed that motivation emphasis came to the fore, the content of related to recognizing children was incomplete, and they thought there was theoretical knowledge lack of practice. In the views of pre-school teachers and pre-service teachers about general culture / general ability courses, the idea of transforming them into elective courses and increasing their diversity, and taking courses from different branches and different faculties emerged.

Keywords: Undergraduate courses, program, pre-service teacher.

---

¹ Bu çalışma 18-21 Ekim 2017 tarihleri arasında Gazi Üniversitesinde gerçekleştirilen 5. Uluslararası Okul Öncesi Eğitim Kongresinde sözlü bildiri olarak sunulmuştur.

² Dr. Öğr. Üyesi, Kütahya Dumlupınar Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Temel Eğitim Bölümü, Kütahya, Türkiye.

E-mail: murat.bartan@dpu.edu.tr

Giriş

Ülkemizde öğretmen yetiştirme tarihi 170 yılı geride bırakmıştır. Tanzimat'ın ilanı ile birlikte 1848 yılından itibaren ülkemizde çağdaş anlamda öğretmen yetiştirme süreci başlamış ve Cumhuriyet döneminde de öğretmen eğitiminin nitelik ve nicelik yönünden gelişmesine özel önem verilmiştir (Akyüz, 2006). 1973 yılında TBMM'de kabul edilen 1739 Sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu ile öğretmenlik profesyonel bir meslek olarak kabul edilmektedir (Bulut, 2009). 1974 yılında, her düzeyde öğretmenlerin yükseköğrenim yoluyla yetiştirilmesi kararıyla birlikte, ilkökul öğretmeni yetiştirmek üzere iki yıllık eğitim enstitüleri açılmıştır. 1982 yılında bu kurumlar, eğitim yüksekokulları adı altında üniversitelere bağlanmış ve bu okulların öğrenim süreleri, 1989 yılı itibariyle 4 yıla çıkarılmıştır (Baskan, 2001). Bu süreçte okul öncesi eğitimde önem kazanmaya başlamıştır. Cumhuriyet'ten günümüze kadar olan eğitime yönelik gelişmelere bakıldığında okulöncesi eğitimde ileriye dönük stratejik kararların alındığı ve nicelik olarak büyük gelişmeler olduğu görülmektedir. Ülkemizin de Okul Öncesi Eğitim Öğretmeni yetiştirme tarihçesi incelendiğinde, bu işin başlangıçta mesleki bir bakış açısıyla ele alınmasına rağmen belirli bir kurumda süreklilik göstermediği görülmektedir. Bazı Milli Eğitim Şuralarında (Şura No: 11, 12, 14 ve 15) ve kalkınma planlarında bu konuda önemli kararların alındığı saptanmıştır (TTKB, 1982; 1988; 1993; 1996; Dereobalı, M. ve Ünver, G. 2009, Derman ve Başal, 2010). 1991-1992 Öğretim yılından itibaren Türkiye'de eğitim ve öğretimin her kademesi için öğretmen yetiştiren kurumlar dört yıllık lisans eğitimi veren kurumlara dönüşmüş ve okul öncesi eğitimi öğretmenliği bölümleri bazı üniversitelerin eğitim fakültelerinde yer almışlardır (Başal, 2005). Eğitim fakültelerindeki öğretmen yetiştirme programları 1998 ve 2006 yıllarında değişikliklere giderek programların içeriklerinde değişiklikler yapılmıştır (Küçükahmet, 2007). Milli Eğitim Bakanlığı'nın istatistikî bilgilerine bakıldığında, Okul öncesi eğitim özellikle cumhuriyetten günümüze doğru artış gösterdiği görülmektedir. 1923-1924 öğretim yılında Okul Öncesi Eğitimde 80 okul, 5880 öğrenci, 136 öğretmen bulunmasına karşın günümüzde 2017 verilerine göre, okul sayısının 30000'e yaklaştığı, 76000 üzerinde öğretmenin görev yaptığı ve bu eğitim kademesinden faydalanan çocukların sayısının yaklaşık bir buçuk milyona ulaştığı belirlenmiştir (TÜİK,2018). Özellikle son yıllarda yaşanan değişikliklerle hem Okul Öncesi Eğitim yeni yaklaşımlarla verilmeye başlamış hem de yaygınlaştırılarak okullaşma oranı artırılmaya çalışılmıştır. Nicelik bakımından yapılan bu değişiklikler yanında nitelik olarak da bazı yeni uygulamalar yapılmaktadır. Milli Eğitim Bakanlığı 2013 yılında Okul Öncesi Eğitim Programında değişikliğe giderek yeni bir programı tüm ülkede uygulamaya geçirmiş, önümüzdeki birkaç yıl içinde de Okul Öncesi Eğitimi zorunlu eğitim kademesi olacağını belirtmiştir ve bu eğitim kademesinde görev yapacak öğretmen yetiştirmeye dikkat çekmiştir. Ülkemizde öğretmen yetiştirmeye yönelik son olarak 2018 yılında yeni programlar uygulanmaya başlanmıştır.

2006 yılında uygulanan Okul Öncesi Öğretmenliği Lisans Programı incelendiğinde; alan derslerinin %54, meslek bilgisi derslerinin %21 ve genel kültür derslerinin %25'lik kısmı oluşturduğu görülmektedir

---

(Küçükahmet, 2007). 2018 -2019 eğitim öğretim yılında birinci sınıflarla uygulanmaya başlanan yeni programlara bakıldığında ise Okul Öncesi Öğretmenliği Lisans Programında alan derslerinin %46, meslek bilgisi derslerinin %35 ve genel kültür derslerinin %19'luk kısmı oluşturduğu görülmektedir. Bu araştırma; okul öncesi öğretmenleri ve okul öncesi öğretmen adaylarının okul öncesi öğretmeni yetiştirme lisans programı hakkındaki görüş ve önerilerini ortaya koymak amacıyla yapılmıştır.

Yöntem

Araştırmanın Modeli

Bu çalışmada karma araştırma yöntemi belirlenmiş ve bu yönteme bağlı olarak açıklayıcı desen kullanılmıştır. Sosyal bilimler ve davranış bilimlerindeki kullanımının yaygınlık kazandığı karma araştırma yaklaşımı, nitel ve nicel araştırma yaklaşımlarının bir arada kullanılmasıyla gerçekleşen bir araştırma yöntemi olarak görülmektedir (Creswell, 2003). Karma araştırma yöntemlerinden olan açıklayıcı desen, iki aşamadan oluşmakta ve sıralı olarak gerçekleşmektedir. İlk olarak çalışmanın sorularına cevap vermede önceliği olan nicel verileri toplanır ve analiz edilir. İkinci safhada ise bu verileri tamamlamak için nitel verileri toplayıp analiz edilir (Fraenkel ve diğ., 2012; Kocaman- Karaoğlu, 2015).

Çalışma Grubu

Bu çalışmada çalışma grubu belirlenirken amaçlı örnekleme yöntemlerinden ölçüt örnekleme kullanılmıştır. Amaçlı örnekleme, zengin bilgiye sahip olduğu düşünülen durumların derinlemesine çalışılmasına olanak vermektedir. Ölçüt örnekleme yöntemi ise, önceden belirlenmiş bir dizi ölçütü karşılayan bütün durumların çalışılmasıdır. Sözü edilen ölçüt ya da ölçütler araştırmacı tarafından oluşturulabilir ya da daha önceden hazırlanmış bir ölçüt listesi kullanılabilir (Yıldırım ve Şimşek, 2006). Bu çalışmaya katılan öğretmen adaylarının seçiminde, adayların tüm dersleri almış başarılı olmuş ve öğretmenlik uygulaması yapmış olmaları temel ölçüt olarak belirlenmiştir. Bu kapsamda çalışmaya 2016-2017 eğitim öğretim yılında Dumlupınar Üniversitesi Eğitim Fakültesi okul öncesi öğretmenliği son sınıfta okuyan 80 okul öncesi öğretmen adayı ile halen Milli Eğitime bağlı okullarda görevli 20 okul öncesi öğretmeni katılmıştır.

Veri Toplama Araçları

Verilerin toplanmasında; 80 okul öncesi eğitimi öğretmen adayından ders değerlendirme formu ile veriler toplanırken, 20 okul öncesi eğitimi öğretmen adayı ve 20 okul öncesi eğitimi öğretmeninden ise yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılarak veriler toplanmıştır. Ders değerlendirme formu; araştırmacının alan yazınından derlediği derslerin birçok boyuttan ele alındığı 7 soruluk 3lü likert tipi sorulardan oluşan

anket formudur. Yarı yapılandırılmış görüşme formu; araştırmacının oluşturduğu 6 açık uçlu sorudan oluşan görüşme formudur.

Verilerin analizinde, ders değerlendirme formu betimsel istatistik analizleri ile değerlendirilirken, görüşme formları için içerik analizleri yapılmıştır.

Bulgular

Bu bölümde, okul öncesi öğretmen ve öğretmen adaylarının okul öncesi öğretmenliği lisans programlarında yer alan alan derslerine ilişkin görüşlerine yer verilmiştir.

Tablo 1

Okul Öncesi Öğretmen Adaylarının Lisans Programlarında Okutulan Alan Derslerine İlişkin Görüşleri

Dersler		1-Dersin içeriği ve süresi daha uzun olmalı.		2-Dersin içeriği ve süresi daha kısa olmalı.		3-Dersin içinde gereksiz konular var.		4-Dersin değerlendirme şekli (Sınav, ödev vb.) değişmeli.		5-Dersin içeriğinde yapacağımız mesleğe ilişkin rehberlik verilmiyor.		6-Ders içeriğinde okul öncesi dönem çocuklarının özelliklerini yeterince tanıttacak içerik yok		7-Dersin öğretmen adayına kendini gösterebilme şansını yeterince vermiyor.	
		N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Okul Öncesi Eğitime Giriş	Katılmıyorum	-	-	78	97.5	57	71.2	18	22.5	1	1.3	9	11.3	47	58.8
	Kararsızım	8	10	2	2.5	23	28.8	47	58.8	13	16.3	38	47.5	28	35.0
	Katılıyorum	72	90	-	-	-	-	15	18.7	66	82.4	33	41.2	5	6.2
İnsan Anatomisi ve Fizyolojisi	Katılmıyorum	74	92.5	-	-	-	-	15	18.8	-	-	-	-	4	5.0
	Kararsızım	6	7.5	3	3.8	2	2.5	42	52.5	7	8.8	-	-	40	50.0
	Katılıyorum	-	-	77	96.2	78	97.5	23	28.7	73	91.2	80	100	36	45.0
Psikoloji	Katılmıyorum	10	12.5	65	81.2	63	78.8	3	3.8	23	28.8	8	10.2	-	-
	Kararsızım	24	30.0	9	11.3	10	12.5	34	42.5	39	48.8	40	50.0	21	26.3
	Katılıyorum	46	57.5	6	7.5	7	8.7	43	53.7	18	22.4	32	39.8	59	73.4
Anne-Çocuk Sağlığı ve İlk Yardım Anne-Çocuk Beslenmesi	Katılmıyorum	80	100	1	1.3	-	-	6	7.5	-	-	-	-	8	10.0
	Kararsızım	-	-	-	-	7	8.8	34	42.5	8	10.0	3	3.8	40	50.0
	Katılıyorum	-	-	79	98.7	73	91.2	40	50.0	72	90.0	77	96.2	32	40.0
Erken Çocukluk Döneminde Gelişim I, II	Katılmıyorum	-	-	67	83.7	69	86.3	18	22.5	3	3.8	14	17.5	57	60.3
	Kararsızım	18	22.5	13	16.3	11	13.7	50	62.5	16	20.0	60	37.5	20	25.0
	Katılıyorum	62	77.5	-	-	-	-	12	15.0	61	76.2	36	45.0	3	3.2
Yaratıcılık ve Geliştirilmesi	Katılmıyorum	7	8.8	68	85.0	65	81.2	3	3.8	29	35.2	8	10.0	-	-
	Kararsızım	13	16.2	8	10.0	10	12.5	27	33.7	33	41.3	26	32.5	18	22.5
	Katılıyorum	60	75.0	4	5.0	5	6.3	50	62.5	18	23.5	46	57.5	62	77.5
Çocukta Oyun Gelişimi	Katılmıyorum	-	-	70	87.5	71	88.7	16	20.0	3	3.8	22	17.5	46	57.5
	Kararsızım	7	8.8	10	12.5	9	11.3	45	56.3	16	20.0	22	27.5	31	38.8
	Katılıyorum	73	91.2	-	-	-	-	19	23.7	61	76.2	36	45.0	3	3.7
Çocuk Edebiyatı	Katılmıyorum	6	7.6	2	2.5	-	-	10	12.5	37	46.3	8	10.1	-	-
	Kararsızım	46	57.4	19	23.8	26	32.5	53	66.3	41	51.3	33	41.3	15	18.8
	Katılıyorum	28	35.0	59	73.7	54	67.5	17	21.2	2	2.4	39	48.6	65	81.2
Matematik Eğitimi	Katılmıyorum	-	-	74	92.5	75	93.8	13	16.3	51	63.8	40	50.0	42	52.5
	Kararsızım	5	6.3	6	7.5	2	2.5	28	35.0	27	33.8	25	31.3	35	43.8
	Katılıyorum	75	93.7	-	-	3	3.7	39	48.7	2	2.4	15	18.7	3	3.7

Tablo 1 (devamı)

Okul Öncesi Öğretmen Adaylarının Lisans Programlarında Okutulan Alan Derslerine İlişkin Görüşleri

Çocuk Ruh Sağlığı	Katılmıyorum	7	8.8	2	2.5	-	-	15	18.8	38	47.5	9	11.3	-	-
	Kararsızım	48	60.0	20	25.0	39	48.8	46	57.5	40	50.0	30	37.5	16	20.0
	Katılıyorum	25	31.2	58	72.5	41	51.2	19	23.7	2	2.5	41	51.2	64	80.0
Drama	Katılmıyorum	-	-	76	95.0	70	87.5	2	2.5	34	42.5	57	71.3	42	52.5
	Kararsızım	8	10.0	4	5.0	7	8.8	19	23.8	35	43.8	19	23.7	36	45.0
	Katılıyorum	72	90.0	-	-	3	3.7	59	73.7	11	13.7	4	5.0	2	2.5
Beden Eğitimi ve Oyun Öğretimi	Katılmıyorum	-	-	58	72.5	51	63.8	7	8.8	3	3.7	6	7.5	38	47.5
	Kararsızım	24	30.0	22	27.5	29	36.2	30	37.5	13	16.3	11	13.8	39	48.8
	Katılıyorum	56	70.0	-	-	-	-	43	53.7	64	80.0	63	78.7	3	3.7
Müzik Eğitimi I ve II	Katılmıyorum	-	-	77	96.3	60	75.0	52	65.0	37	46.3	10	12.5	37	46.3
	Kararsızım	3	3.7	3	3.7	20	25.0	22	27.5	40	50.0	42	52.5	38	47.5
	Katılıyorum	77	96.3	-	-	-	-	6	7.5	3	2.5	28	35.0	5	6.2
Fen Eğitimi	Katılmıyorum	-	-	76	95.0	64	80.0	10	12.5	51	63.8	28	35.0	41	51.3
	Kararsızım	4	5.0	4	5.0	14	17.5	25	31.3	27	33.7	38	47.5	36	45.0
	Katılıyorum	76	95.0	-	-	2	2.5	45	56.2	2	2.5	14	17.5	3	3.7
Görsel Sanatlar Eğitimi	Katılmıyorum	36	45.0	-	-	-	-	9	11.3	38	47.5	7	8.8	-	-
	Kararsızım	29	36.3	14	17.5	19	23.8	46	57.4	38	47.5	34	42.5	13	16.3
	Katılıyorum	15	15.7	66	82.5	61	76.2	25	31.3	4	5.0	39	48.7	67	83.7
Materyal Geliştirme	Katılmıyorum	13	16.3	64	80.0	41	51.3	3	3.8	34	42.5	11	13.8	60	75.0
	Kararsızım	19	23.7	7	8.8	32	40.0	27	33.7	31	38.8	44	55.0	16	20.0
	Katılıyorum	48	60.0	9	11.2	7	8.7	50	62.5	15	18.7	25	31.2	4	5.0
Özel öğretim yöntemleri I ve II	Katılmıyorum	-	-	-	-	64	80.0	15	18.8	49	61.3	46	57.5	46	57.5
	Kararsızım	3	3.8	-	-	11	13.8	6	7.5	26	32.5	33	41.2	33	41.2
	Katılıyorum	77	96.3	80	100	5	6.2	59	73.7	5	6.2	1	1.3	1	1.3
Anne-Baba Eğitim	Katılmıyorum	-	-	70	87.5	39	48.8	21	26.3	53	66.3	39	48.8	37	46.3
	Kararsızım	5	6.3	10	12.5	13	16.2	22	27.5	21	26.3	39	48.8	41	51.3
	Katılıyorum	75	93.7	-	-	28	35.0	37	46.2	6	7.4	2	2.4	2	2.4
Araştırma Projesi I ve II	Katılmıyorum	80	100	-	-	-	-	3	3.8	-	-	34	42.5	2	2.5
	Kararsızım	-	-	3	8.8	28	35.0	23	28.7	2	2.5	3	3.8	29	36.3
	Katılıyorum	-	-	73	91.3	52	65.0	54	67.5	78	97.5	43	53.7	49	61.2
İlköğretime Hazırlık ve İlköğretim Programları	Katılmıyorum	4	5.0	52	65.0	40	50.0	1	1.3	45	56.3	4	5.0	-	-
	Kararsızım	36	45.0	24	30.0	29	36.2	15	18.7	25	31.2	21	26.3	40	50.0
	Katılıyorum	40	4.0	4	5.0	11	13.8	64	80.0	10	12.5	55	68.8	40	50.0

Tablo 1’de okul öncesi öğretmen adaylarının lisan programlarında okutulan alan derslerine ilişkin görüşleri incelendiğinde;

“Dersin içeriği ve süresi daha uzun olmalı” sorusuna verilen cevaplara bakıldığında en fazla Özel öğretim yöntemleri I ve II (n=77), Okul Öncesi Eğitime Giriş (n=72), Anne-Baba Eğitim (n=75), Fen Eğitimi (n=76), drama (n=72) Matematik Eğitimi (n=75), Çocukta Oyun Gelişimi (n=73) derslerinin süresinin artırılması gerektiği %90’nın üzerinde öğretmen adayı tarafından ifade edildiği görülmektedir.

“Dersin içeriği ve süresi daha kısa olmalı” sorusuna verilen cevaplara bakıldığında en fazla İnsan Anatomisi ve Fizyolojisi (n=77), Anne-Çocuk Sağlığı ve İlk Yardım/Anne-Çocuk Beslenmesi (n=79),

Görsel Sanatlar Eğitimi (n=66), Araştırma Projesi I ve II (n=73) derslerinin süresinin azaltılması gerektiğini katılımcıların %85'nin üzerinde öğretmen adayı tarafından ifade edildiği görülmektedir.

“Dersin içinde gereksiz konular var” sorusuna verilen cevaplara bakıldığında en fazla İnsan Anatomisi ve Fizyolojisi (n=78), Anne-Çocuk Sağlığı ve İlk Yardım Anne-Çocuk Beslenmesi (n=73), Görsel Sanatlar Eğitimi (n=61), Araştırma Projesi I ve II (n=52) dersin içinde gereksiz konular olduğu %65'nin üzerinde öğretmen adayı tarafından ifade edildiği görülmektedir.

“Dersin değerlendirme şekli (Sınav, ödev vb.) değişmeli” sorusuna verilen cevaplara bakıldığında öğretmen adayların ders değerlendirmeye ilişkin “kararsız” oldukları görülmektedir.

“Dersin içeriğinde yapacağımız mesleğe ilişkin rehberlik verilmiyor” sorusuna verilen cevaplara bakıldığında öğretmen adayların genel olarak ders içeriğinin ilerde yapacakları mesleğe ilişkin rehberlik katkısı hususunda kararsız kaldıkları görülmektedir. Dersler bazında bakıldığında; Okul Öncesi Eğitime Giriş (n=66), İnsan Anatomisi ve Fizyolojisi (n=73), Çocuk Sağlığı ve İlk Yardım Anne-Çocuk Beslenmesi (n=72), Beden Eğitimi ve Oyun Öğretimi (n=64), Araştırma Projesi I ve II (n=78) olduğu görülmektedir. Bu dersler %80'nin üzerinde öğretmen adayı tarafından ifade edildiği görülmektedir.

“Ders içeriğinde okul öncesi dönem çocuklarının özelliklerini yeterince tanıtacak içerik yok” sorusuna verilen cevaplara bakıldığında öğretmen adayların genel olarak alan derslerin okul öncesi dönem çocuklarının özelliklerini tanıttığını ifade ettikleri görülmektedir. Okul öncesi dönem çocuklarının özelliklerini yeterli düzeyde tanıtmadıklarını düşündükleri dersler ise İnsan Anatomisi ve Fizyolojisi (n=80), Beden Eğitimi ve Oyun Öğretimi (n=63) olduğu görülmektedir.

“Dersin öğretmen adayına kendini gösterebilme şansını yeterince vermiyor” sorusuna verilen cevaplara genel olarak bakıldığında öğretmen adaylarının bazı dersleri yeterli bazı dersleri yetersiz görmekte oldukları. Yeterli gördükleri derslere bakıldığında; Okul Öncesi Eğitime Giriş (n=47), Erken Çocukluk Döneminde Gelişim I, II (n=57), Çocukta Oyun Gelişimi (n=46), Matematik Eğitimi (n=42), Drama (n=42), Fen Eğitimi (n=41), Materyal Geliştirme (n=60) görülmektedir. Yetersiz gördükleri dersler ise Psikoloji (n=59), Çocuk Edebiyatı (n=65), Çocuk Ruh Sağlığı (n=64), Araştırma Projesi I ve II (n=49) olduğu görülmektedir.

Tablo 2

Öğretmen Adaylarının Lisans Programının Genel Hakkındaki Görüşleri

Görüşler		f	%
1-Programda daha fazla Alan dersine ihtiyaç var.	Katılmıyorum	1	1.3
	Kararsızım	3	3.8
	Katılıyorum	76	94.9

Tablo 2 (devamı)

Öğretmen Adaylarının Lisans Programının Geneli Hakkındaki Görüşleri

2- Programda daha fazla Genel Kültür/Genel Yetenek Dersine ihtiyaç var.	Katılmıyorum	51	63.8
	Kararsızım	19	23.7
	Katılıyorum	10	12.5
3- Programda daha fazla Meslek Bilgisi (Pedagoji) dersi olmalı.	Katılmıyorum	2	2.5
	Kararsızım	37	46.2
	Katılıyorum	41	51.3
4- Programda daha fazla seçmeli derse ihtiyaç var.	Katılmıyorum	34	42.5
	Kararsızım	31	38.8
	Katılıyorum	15	18.7

Tablo 2 incelendiğinde öğretmen adayların lisans programının geneli hakkında düşünceleri daha fazla Alan dersine ihtiyaç duydukları yönünde (n=76) olduğu görüldüğü gibi daha fazla Genel Kültür/Genel Yetenek dersine katılmadıkları (n=51) görülmektedir. Bir başka bulgu ise Meslek Bilgisi (Pedagoji) dersi için kararsızlarla (n=37), katılıyorum (n=41) diyenlerin yakın olduğu, daha fazla seçmeli ders isteyenlerde ise Katılmıyorum (n=34) diyenler ile kararsız (n=31) oldukları görülmektedir.

Tablo 3

Uygulama Sırasında Öğretmen ve Öğretmen Adaylarının Lisans Programında En Fazla Yararlandıkları Alan Derslerine İlişkin Görüşleri

Öğretmen adayı			Öğretmen		
Dersler	f	%	Dersler	f	%
Okul öncesi eğitime giriş	20	100	Drama	20	100
Erken çocuklukta gelişim	20	100	Çocukta Oyun Gelişimi	20	100
Drama	20	100	Fen eğitimi	20	100
Materyal geliştirme	18	90	Matematik eğitimi	20	100
Müzik	17	85	Müzik	20	100
Çocukta Oyun Gelişimi	17	85	Materyal geliştirme	18	90
Özel öğretim yöntemleri	15	75	Yaratıcılık ve geliştirilmesi	17	85
Fen eğitimi	15	75	Çocuk ruh sağlığı	15	75

Tablo 3 (devamı)

Uygulama Sırasında Öğretmen ve Öğretmen Adaylarının Lisans Programında En Fazla Yararlandıkları Alan Derslerine İlişkin Görüşleri

Matematik eğitimi	15	75	Özel öğretim yöntemleri	15	75
Çocuk ruh sağlığı	14	70	Rehberlik	14	70
Etkili iletişim	12	60	Anne baba eğitimi	14	70
Beden eğitimi ve oyun öğretimi	10	50	Anne çocuk beslenmesi ve sağlığı	11	55
Anne çocuk beslenmesi	10	50	Beden eğitimi ve oyun öğretimi	9	45

Tablo 3 incelendiğinde öğretmen adaylarının lisans programında en fazla yararlandıkları alan dersleri Okul öncesi eğitime giriş Erken çocuklukta gelişim Drama Materyal geliştirme Müzik, Çocukta Oyun Gelişimi, Özel öğretim yöntemleri iken öğretmenlerin lisans programında en fazla yararlandıkları alan dersleri ise Drama, Çocukta Oyun Gelişimi, Fen eğitimi Matematik eğitimi Müzik Materyal geliştirme Yaratıcılık ve geliştirilmesi derslerinin olduğu görülmektedir.

Tablo 4

Lisans Dersleri Arasında Olmasını İstediyi Ders Türü Hangisidir?

Öğretmen adayı			Öğretmen		
Dersler	f	%	Dersler	f	%
Daha fazla uygulama dersi	20	100	Daha fazla uygulama dersi	20	100
Çocukları tanıma teknikleri	19	95	Çağdaş yaklaşımlar	18	90
Kodlama	17	85	Karakter eğitimi	15	75
Stem	17	85	Çocuk psikolojisi ve davranış problemleri	15	75
Okul öncesinde ölçme değerlendirme	16	80	Aile eğitimi	14	70
Değerler eğitimi	15	75	Okul öncesi Program dersi	12	60
3-6 yaş çocuk psikolojisi	15	75	Okul öncesinde Sınıf yönetimi	10	50
Bilişim teknolojisi	15	75	Okul öncesinde ölçme değerlendirme	10	50
Çocuk kitapları seçme	12	60	Okul öncesinde deneyler	8	40
Çocuklara yönelik İngilizce	8	40	Çatışma çözme uygulamaları	7	35
Eğitim hukuku	5	25	Sanat etkinlikleri	5	25
Genel kültür genel yetenek dersleri	5	25	Enstrüman çalma	4	20
Bilişim teknolojisi	4	25	İnce kaslara yönelik uygulamalar	4	20

Tablo 4 incelendiğinde lisans dersleri arasında olmasını istediğin ders türü ilişkin öğretmen adayı daha fazla uygulama dersi çocukları tanıma teknikleri kodlama stem okul öncesinde ölçme değerlendirme değerler eğitimi, 3-6 yaş çocuk psikolojisi isterken, öğretmenler ise daha fazla uygulama dersi çağdaş yaklaşımlar karakter eğitimi çocuk psikolojisi ve davranış problemleri aile eğitimi derslerini ifade etmişlerdir.

Tablo 5

Öğretmen Adayı ve Öğretmenlerin Lisans Programında Yer Alan Meslek Bilgisi Derslerine İlişkin Görüşler

Öğretmen adayı			Öğretmen		
Dersler	f	%	Dersler	f	%
Okul öncesi öğretmenliğine uygun olmayışı	20	100	Daha fazla uygulama gerekliliği	20	100
Motivasyon eksikliği	19	95	Meslekle ilişkilendirilmemesi	18	90
Uygulama eksikliği	17	85	Rehberlik-motivasyon vermeyişi	15	75
Alana uygun olmayışı	17	85	Çocuk psikolojisi ve davranış problemleri içermemesi	15	75
Rehberlik vermeyişi	16	80	Fazla ayrıntılı olması	14	70
Fazla ayrıntılı olması	15	75	Okul öncesi Programını yansıtmaması	12	60
Meslekle ilgili olmayışı	15	75	Öğretim üyesi eksikliği	10	50

Tablo 5 incelendiğinde lisans programında yer alan meslek bilgisi derslerine ilişkin görüşlere bakıldığında, genel olarak uygulama eksikliğinin olduğu, meslekle (okul öncesi öğretmenliği) ilişkisinin yetersiz oluşu, rehberlik ve motivasyonun eksikliği ve konuların veya ders içeriğinin fazla ayrıntılı olması şeklinde olduğu görülmektedir. Okul öncesi öğretmenleri ayrıca meslek bilgisi derslerinin program ile ilişkisinin kurulmaması ve bu dersleri uzmanların vermeyişi hakkında da görüş belirttikleri görülmektedir.

Tablo 6

Öğretmen Adayı ve Öğretmenlerin Lisans Programında Yer Alan Genel Kültür/Genel Yetenek Derslerine İlişkin Görüşleri

Öğretmen adayı			Öğretmen		
Dersler	f	%	Dersler	f	%
Uygulama eksikliği	20	100	Uygulama eksikliği	20	100
Teorik yapıdan oluşması	20	100	Çocuklara yönelik olmayışı	20	100
Alandan uzak olması	20	100	Benzer derslerin daha önce alınmış olması	20	100

Tablo 6 (devamı)

Öğretmen Adayı ve Öğretmenlerin Lisans Programında Yer Alan Genel Kültür/Genel Yetenek Derslerine İlişkin Görüşleri

Derslerin sıkıcı olması	18	90	Yaratıcılığı engellemesi	20	100
Her yıl aynı tip derslerin olması	17	85	Dersin fazla konu içermesi	20	100
Aynı fakültede olması	17	85	Teorik olması	18	90

Tablo 6 incelendiğinde Genel Kültür/Genel Yetenek derslerine ilişkin Öğretmen adayları ve öğretmenlerin görüşleri benzerlik göstermektedir. Diğer derslerde olduğu gibi Genel Kültür/Genel Yetenek derslerinde uygulamanın eksik olduğu teorik yapının hakim olduğu, fazla konu içermesi, benzer derslerin alınmış olması, çocuklara yönelik olmayışı ve yaratıcılığı geliştirmediği görüşleri ortaya çıkmıştır.

Tablo 7

Okul Öncesi Öğretmeninin Alması Gereken Dersleri Sıralayabilir Misiniz?

Öğretmen adayları			Öğretmen		
Dersler	f	%	Dersler	f	%
Alan dersleri	20	100	Meslek bilgisi dersleri	20	100
Meslek bilgisi dersleri	19	95	Alan dersleri	16	80
Genel kültür Genel yetenek	17	85	Genel kültür Genel yetenek	15	75

Tablo 7 incelendiğinde okul öncesi öğretmenin alması gereken dersler sıralanırken, öğretmen adayları sırasıyla; alan dersleri, meslek bilgisi dersleri, genel kültür genel yetenek derslerini ifade etmiş, öğretmenler ise meslek bilgisi dersleri, alan dersleri, genel kültür genel yetenek derslerini ifade etmişlerdir.

Tartışma ve Sonuç

Okul öncesi öğretmen yetiştirme lisans programı hakkında görüş ve önerilerinin ortaya çıkarılmaya çalışıldığı bu çalışmanın bulgularına dayalı sonuçlarına baktığımızda öğretmen ve öğretmen adaylarının derslerin daha fazla uygulama içermesi ve daha fazla iş başında eğitim alınması yönünde görüş belirttikleri belirlenmiştir. Şahin, Kartal ve İmamoğlu (2013) yaptıkları okul öncesi öğretmen yetiştirme programı hakkında okul öncesi öğretmen adaylarının görüşleri isimli çalışmalarında da öğretmen adaylarının daha fazla uygulamalı derslerin olması gerektiğini belirtmişlerdir. Tekmen (2012) öğretim üyelerinin programı değerlendirdikleri çalışmasında da uygulamaların eksikliğine vurgu yapılmıştır. Özçakır Sümen ve Tuncer Çağlayan (2013) öğretmen adaylarının eğitim fakültesinden memnuniyet düzeylerini inceledikleri araştırmada öğretmen adaylarının daha fazla uygulama dersi istedikleri sonucuna ulaşmışlardır. Bu sonuçlar yapılan araştırmanın sonuçları ile örtüşmektedir.

Öğretmen adayları lisans programlarındaki özel öğretim yöntemleri 1 ve 11, okul öncesi eğitime giriş, anne-baba eğitim, fen eğitimi, drama, matematik eğitimi, çocukta oyun gelişimi derslerinin içerik ve ders süresinin artırılması gerektiğini ifade etmişlerdir. Şahin, Kartal ve İmamoğlu (2013) yaptıkları çalışmada aynı sonuca ulaşmışlardır. Öğretmen adaylarının insan anatomisi ve fizyolojisi, anne-çocuk sağlığı ve ilkyardım anne-çocuk beslenmesi, görsel sanatlar eğitimi, araştırma projesi derslerinin içerik olarak tekrar düzenlenmesi ve dersin süresinin azaltılması gerektiğini sonucuna ulaşmıştır.

Araştırmanın başka bir sonucu olarak öğretmen adayları ‘Dersin değerlendirme şekline ilişkin kararsız kaldıkları ve önemli bir kısmının da bu değerlendirme(vize/final) şeklinin yeterli olduğunu düşünmektedir. Öğretmen adaylarının Okul öncesi öğretmen yetiştirme lisans programında bulunan alan derslerinin mesleğe ilişkin rehberlik sağlamasına ilişkin görüşlerine bakıldığında öğretmen adayların genel olarak ders içeriğinin ilerde yapacakları mesleğe ilişkin rehberlik katkısı hususunda kararsız kaldıkları görülmektedir. Şahin, Kartal ve İmamoğlu (2013) aynı sonuçlara ulaşmıştır. Mesleğe ilişkin rehberlik sağlaması hususunda Dersler bazında bakıldığında; okul öncesi eğitime giriş, insan anatomisi ve fizyolojisi, -çocuk sağlığı ve ilkyardım anne-çocuk beslenmesi, beden eğitimi ve oyun öğretimi, araştırma projesi derslerinin mesleğe ilişkin rehberlik sağlaması hususunda eksik kaldıklarını ifade ettiği görülmektedir.

Okul öncesi öğretmen yetiştirme lisans programında bulunan alan derslerinin öğretmen adayların görüşlerine göre genel olarak alan derslerin okul öncesi dönem çocuklarının özelliklerini tanıttığını ifade ettikleri görülmektedir. Okul öncesi dönem çocuklarının özelliklerini yeterli düzeyde tanıtmadıklarını düşündükleri dersler ise insan anatomisi ve fizyolojisi, beden eğitimi ve oyun öğretimi olduğu sonucuna ulaşmıştır. Araştırmada bir başka sonuç olarak da; derslerinin öğretmen adayına kendini gösterebilme şansını yeterince verme hususunda öğretmen adaylarının bazı dersleri yeterli bazı dersleri yetersiz olarak görmektedirler. Yeterli gördükleri derslere bakıldığında; okul öncesi eğitime giriş, erken çocukluk döneminde gelişim, çocukta oyun gelişimi, matematik eğitimi, drama, fen eğitimi, materyal geliştirme dersi olduğu sonucuna ulaşmıştır. Yetersiz gördükleri dersler ise psikoloji, çocuk edebiyatı, çocuk ruh sağlığı, araştırma projesi dersleri olduğu görülmektedir.

Öğretmen adayların lisans programının geneli hakkında düşünceleri daha fazla Alan dersine ihtiyaç duydukları yönünde olduğu görüldüğü gibi daha fazla genel kültür/genel yetenek dersine katılmadıkları görülmektedir. Bir başka bulgu ise meslek bilgisi (pedagoji) dersi için kararsızlarla ile daha fazla olması gerektiğini diyenlerin yakın olduğu, daha fazla seçmeli ders istemeyenler ile kararsız çoğunlukta olduğu oldukları görülmektedir.

Öğretmen adaylarının lisans programında en fazla yararlandıkları alan dersleri okul öncesi eğitime giriş erken çocuklukta gelişim drama materyal geliştirme müzik, çocukta oyun gelişimi, özel öğretim yöntemleri dersleri görülmektedir. Öğretmenlerin lisans programında en fazla yararlandıkları alan dersleri ise, drama,

---

çocukta oyun gelişimi, fen eğitimi matematik eğitimi müzik materyal geliştirme yaratıcılık ve geliştirilmesi derslerinin olduğu görülmektedir

Okul öncesi öğretmen yetiştirme lisans programında olması gerektiğini düşündükleri ders türü ilişkin, öğretmen adayı daha fazla uygulama dersi çocukları tanıma teknikleri kodlama stem, okul öncesinde ölçme değerlendirme, değerler eğitimi, 3-6 yaş çocuk psikolojisi derslerini belirtmektedirler. Öğretmenler ise daha fazla uygulama dersi çağdaş yaklaşımlar karakter eğitimi çocuk psikolojisi ve davranış problemleri aile eğitimi derslerini ifade etmişlerdir. Duman (2013) yaptığı çalışmada okul öncesi öğretmen adaylarının çocukları değerlendir yöntem ve araç kullanımında yetersiz kaldıklarını belirtmiştir. Bu çalışmada öğretmen adaylarının 'okul öncesinde ölçme değerlendirme' dersinin lisans programlarında olmasını istemeleri aynı nedenle olduğu düşünülmektedir.

Lisans programında yer alan meslek bilgisi derslerine ilişkin görüşler genel olarak bakıldığında meslek bilgisi derslerinin program ile ilişkisinin kurulmaması ve bu dersleri uzmanların (okul öncesi eğitimi) vermeyişi hakkında da görüş belirttikleri görülmektedir. Uygulama eksikliğinin olduğu, meslekle (okul öncesi öğretmenliği) ilişkisinin yetersiz oluşu, rehberlik ve motivasyonun eksikliği ve konuların veya ders içeriğinin fazla ayrıntılı olması şeklinde olduğu diğer ulaşılan sonuçlardır.

Genel Kültür/Genel Yetenek derslerine ilişkin Öğretmen adayı ve öğretmenlerin görüşleri bakıldığında Genel Kültür/Genel Yetenek derslerinde uygulamanın eksik olduğu teorik yapının hâkim olduğu, fazla konu içermesi, benzer derslerin alınmış olması, çocuklara yönelik olmayışı ve yaratıcılığı geliştirmediği görüşleri ortaya çıkmıştır. Öğretmen adayı ve öğretmenlerin bazı derslerin birleştirilmesi, seçmeli derslerin farklı fakültelerde alınması yönünde de görüş belirttikleri tespit edilmiştir.

Bir okul öncesi öğretmenin alması gereken dersleri sıralarken, Öğretmen adayı; Alan dersleri, Meslek bilgisi dersleri, Genel kültür Genel yetenek derslerini ifade ederken, Şahin, Kartal ve İmamoğlu (2013) çalışmalar da bu sonuçla aynı sonuçlara ulaşmışlardır. Öğretmenler ise Meslek bilgisi dersleri, Alan dersleri, Genel kültür Genel yetenek derslerini ifade etmişlerdir.

Kaynakça

- Akyüz, Y. (2006). Türkiye'de öğretmen yetiştirmenin 160. yılında Darülmüallimîn'in ilk yıllarına toplu bir bakış. *Ankara Üniversitesi Osmanlı Tarihi Araştırma ve Uygulama Merkezi Dergisi*, 20, 17-58.
- Baskan, G, A. (2001). Öğretmenlik mesleği ve öğretmen yetiştirmede yeniden yapılanma. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 20, 16-25.
- Bulut, İ. (2009). Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumlarının değerlendirilmesi (Dicle ve Fırat Üniversitesi örneği). *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*, 14, 13-24.

- Dereobalı, N. ve Ünver, G. (2009). Okulöncesi öğretmenliği lisans programı derslerinin öğretim elemanları tarafından genel bir bakış açısıyla değerlendirilmesi. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 10(3), 16-181.
- Derman, M. T. ve Başal, H. A. (2010). Cumhuriyetin ilanından günümüze Türkiye’de okul öncesi eğitim ve ilköğretimde niceliksel ve niteliksel gelişmeler. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 3(11), 560-569.
- Duman, G. (2013). Okul öncesi öğretmenliği lisans programı öğretmenlik uygulaması derslerinin öğrenci boyutunda değerlendirilmesi. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 21(4), 1661-1674.
- Fraenkel, J. R., Wallen, N. E., & Hyun, H. H. (2012). *How to design and evaluate research in education* (8th ed.). Boston: McGraw Hill.
- Gülmez Dağ, G. (2012). Effectiveness of early childhood teacher education programs: Perceptions of early childhood teachers (Unpublished master’s thesis). Middle East Technical University, Turkey.
- Küçükahmet, L. (2007). 2006-2007 yılında uygulanmaya başlanan öğretmen yetiştirme lisans programlarının değerlendirilmesi. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 5(2), 203- 218.
- Kocaman- Karaoğlu, A. (2015). Öğretim teknolojileri alanında karma yöntem çalışmaları analizi: 2005-2015 arası. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 16 (2), 353-369.
- Sümen, Ö. Ö. ve Çağlayan, K. T. (2013). Öğretmen adaylarının eğitim fakültesinden memnuniyet düzeyleri ve hayal ettikleri eğitim ortamı. *Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 32(2), 249-272.
- Şahin, Ç., Kartal, O. Y. ve İmamoğlu, A. (2013). Okul öncesi öğretmen yetiştirme programı hakkında okul öncesi öğretmen adaylarının görüşleri, *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi (KEFAD)*, 14(1), 101-118.
- Tekmen, B. (2012). Evaluation Of preschool teacher education program in Turkey: Academicians’ perspective. (Unpublished doctoral dissertation, Middle East Technical University, Turkey).